

**UNIVERSITATEA “BABEȘ – BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE LITERE**

TEZĂ DE DOCTORAT

*Seria de cărți Zuckerman de Philip Roth
și retorica ficțiunii*

REZUMAT

Conducător științific
Prof.univ.dr. **VIRGIL STANCIU**

Candidată
Drd. **CORINA (COLCERIU) PUȘCAȘ**

2010

CUPRINS

Mulțumiri.....	3
Abrevieri	4
INTRODUCERE..	6
1. PHILIP ROTH – contexte, receptare critică și evitarea ambiguității	23
1.1. Parametrii carierei literare a lui Roth	23
1.2. Receptarea critică	27
1.3. Seria de cărți Zuckerman	30
1.3.1. Ce reprezintă seria de cărți Zuckerman?	30
1.3.2. Alte cărți ce conțin personajul Nathan Zuckerman.....	32
1.3.3. Au fost cărțile Zuckerman concepute ca parte a unui proiect?.....	34
1. 4. Controverse și paradoxuri de-a lungul carierei literare a lui Roth	37
1.4.1. Originea evreico-americană a lui Roth	37
1.4.2. Referințe autobiografice la Roth	41
1. 5. Concepția lui Roth despre schimbul retoric specific literaturii	45
2. CONCEPTUALIZAREA ABORDĂRII RETORICE	48
2.1. Premisele alegerii abordării critice	49
2.2. Cadrul larg al studiilor culturale	50
2.3. Privire de ansamblu asupra evoluției criticii neo-aristoteliene	53
2.4. Școala din Chicago	58
2.5. Naratologi contemporani	63
2.5.1. James Phelan	62
2.5.2. Peter J. Rabinowitz	66
2.6. Concepte, principii și convenții interpretative specifice abordării retorice	68
2.6.1. Terminologie and concepte	69
a. Poveste versus dezvoltarea subiectului (discurs).....	70
b. Personajul și principiile abordării retorice a interpretării personajului ...	74

c. Tematica and tematizarea povestirii	80
d. Cititorii	85
e. Tehnica	88
f. Vocea naratorială	91
g. Dimensiunea etică a comunicării retorice	92
2.6.2. Cele șapte principii cheie ale interpretării retorice	93
2.6.3. Convenții narative	96
3. Cărțile Zuckerman prin prisma analizei retorice	
Considerații generale	101
3.1. <i>The Ghost Writer</i>	106
3.2. <i>Zuckerman Unbound</i>	111
3.3. <i>The Anatomy Lesson</i>	119
3.4. “The Prague Orgy”	129
3.5. <i>The Counterlife</i>	136
3.6. <i>American Pastoral</i>	164
3.7. <i>I Married a Communist</i>	178
3.8. <i>The Human Stain</i>	184
3.9. <i>Exit Ghost</i>	190
4. Proiectul Zuckerman – relații intratextuale și sinteza retorică	
4.1. Lărgirea cadrului, re-contextualizare și schimbarea dinamicii lecturii.....	196
4.2. Forța generativă și importanța cărții <i>The Ghost Writer</i> in designul seriei Zuckerman ...	198
4.3. Coerență și intratextualitate.....	203
4.3.1. Considerații teoretice	203
4.3.2. Definiții, principii și concepte.....	204
4.4. O investigație intratextuală a seriei Zuckerman	209
4.4.1. Dificultăți in recuperarea coerenței.....	210
4.4.2. Dezvoltarea subiectului (discursul)	215
4.4.3. Nathan Zuckerman.....	229
4.4.4. Tehnica narativă	238
4.4.5. Alte modalități de recuperare a unității	246
CONCLUZII	250
BIBLIOGRAFIE	255

Cuvinte cheie: Nathan Zuckerman, seria de cărți Zuckerman, abordarea retorică a narațiunii, designul de ansamblu, auto-referențialitatea, intratextualitatea, tema literaturii

INTRODUCERE

Subiectul acestei teze de doctorat este seria de cărți Zuckerman – nouă cărți scrise de Philip Roth care se întrepătrund:

-o trilogie și un epilog - *Zuckerman Bound: The Ghost Writer* (1979), *Zuckerman Unbound* (1981), *The Anatomy Lesson* (1983), *The Prague Orgy* (1985),

- un roman singular *The Counterlife* (1986),

- a doua trilogie – denumită “trilogia Americană”: *American Pastoral* (1997), *I Married a Communist* (1998), *The Human Stain* (2000), și

- un alt roman singular *Exit Ghost* (2007).

Este o serie unitară de cărți datorită recurenței unui personaj: Nathan Zuckerman, scriitor el însuși și, după cum îl clasifică majoritatea recenzorilor și a criticilor, unul dintre cele câteva „alter-ego-uri” ale lui Philip Roth. (Eu am o înțelegere diferită a conceptului de alter-ego în privința lui Philip Roth, pe care o explic pe scurt în capitolul I). Cărțile Zuckerman reprezintă una dintre cele mai ambițioase serii literare a timpurilor noastre deoarece ele au fost publicate de-a lungul unei perioade de 28 de ani (1979-2007) și au împreună 2507 pagini, fără a mai socoti și scrisoarea lui Nathan către Roth din „autobiografia” autorului (*The Facts*).

Receptarea critică – tendințe în exegeza rothiană. Imediat după publicare și în nenumărate rânduri de atunci încolo, cărțile Zuckerman au făcut obiectul a numeroase proiecte specifice sub formă de articole în reviste de specialitate, capitole în cărți, prezentări la conferințe și ediții special ale unor reviste științifice; cu toate acestea, până în prezent nu s-a publicat nici un studiu de dimensiunea unei cărți având seria Zuckerman ca unic și principal subiect. Deasemenea, exegeza de până acum a urmărit să identifice felul în care Philip Roth răspunde prin intermediul creației sale la întrebări despre identitatea etnică, postmodernism, Israel, Holocaust-ul, sexualitate, psihicul uman etc., toate fiind problematici foarte pregnanți în opera sa.

Contribuția cercetării noastre la exegeza lui Roth/la cunoaștere

Deși experimentul rothian a beneficiat de un comentariu profund în legătură cu temele și tehnica lui (cu precădere din partea lui Shostak, Brauner și Safer), niciodată până acum nu a fost realizată o analiză adecvată a experienței de lectură oferită de aceste romane. O poziție centrală în această analiză ar aparține înțelegerii felului în care noi răspundem naratorului lui Roth - ce fel de implicare emoțională și intelectuală cere Roth cititorilor săi să aibă cu privire la Nathan Zuckerman în timp ce acesta își exercită rolul de povestitor pe fondul unei varietăți de situații biografice și istorice.

Teza oferă o lectură originală și actuală a unei părți semnificative a canonului rothian. Deocamdată pare să fie singurul studiu centrat pe procesul de scriere a ficțiunii ca temă atotcuprinzătoare și pe procedeele retorice folosite pentru a o exprima cât mai eficient posibil. Mulți critici au identificat tema eticii în scrierea de literatură, a relației dintre „lumea scrisă și lumea nescrisă” (expresia preferată a lui Roth ca să se refere la literatură versus viața reală) și a auto-referențialității. Dar nimeni nu a continuat prin a identifica în ce măsură aceste teme au implicații asupra întregii serii. Mai mult decât atât, la momentul susținerii publice teza pare a fi prima analiză (întregă) care să vizeze cărțile Zuckerman în exclusivitate.

Metoda. În privința strategiei este evident că toți exegeții rothieni adoptă, într-o măsură mai mică sau mai mare, metoda interpretativă redusă de James Phelan la sloganul: „Întodeauna analizați tematic!” Ei practică critica tematică, în timp ce demersul meu se îndepărtează ocazional, dar sper eu substanțial și convingător de tendința generală, pe motiv că analiza tematică pură este destul de limitată, deoarece ignoră bogăția de răspunsuri pe care textele și autorii le vizează la cititori. Voi privi seria de cărți ca reușind să exprime semnificațiile pe care le are și voi face acest lucru prin identificarea unei povești coerente despre oameni posibili și o lume fictivă posibilă, prin generalizări care scot în evidență adevăruri despre lume și prin evaluarea tehnicii artistice care exprimă mesajul cât mai eficient posibil.

Pornesc în demersul meu cu scopul de a scrie despre cărțile Zuckerman ca acte de comunicare cu un scop bine definit. Sper că această analiză va oferi un mod nou de a înțelege comunicarea subtilă sau nu-chiar-atât-de-subtilă pe care Roth a inițiat-o și menținut-o de-a lungul întregului proiect Zuckerman, forma textului, rolul și importanța autorului și a răspunsului cititorului. Scopul meu este să propun o interpretare nouă și cuprinzătoare a celor nouă cărți ce alcătuiesc seria Zuckerman; din acest motiv sunt conștientă de necesitatea de a alege cu grijă

abordarea critică. În procesul de selecție, întâi am hotărât să fac o analiză narativă a proiectului Zuckerman, iar apoi am ales teoria narativă intitulată abordarea retorică, o metodă ce presupune o lectură atentă și construiește actul de interpretare, în mod firesc, pe actul de lectură.

Declarație de scop. Scopul meu este să demonstrez că seria Zuckerman, în ciuda diversității și eclecticismului, este mai presus de orice un întreg unitar și complet, că există un design de ansamblu (un principiu al întregului care e mai mare decât suma părților) sau o unitate organică. Aleg să consider unitatea ca scop de atins și ca măsură a succesului estetic. În cele din urmă, datorită abordării critice selectate scopul meu este să demonstrez ca *pentru cititor* este o experiență coerentă. Deși este o idee de bun simț să consideri că texte aparținând aceluiași autor și având un personaj comun au o serie de aspecte comune (aceeași lume fictivă, același stil, aceeași voce etc.) și că acestea justifică considerarea lor ca un întreg, problema de fond este cu siguranță în ce măsură această unitate există și care este impactul ei asupra înțelegerii. Deasemenea, îndrăznesc să întreb dacă Roth a intenționat (și apoi să demonstrez că Roth a făcut eforturi mari ca) să îl scrie ca pe un proiect unitar. Unul dintre cele mai puternice argumente este acela că fără publicarea romanului *Exit Ghost* autorul ar fi frustrat cititorului de sentimentul unității – acesta fiind deasemenea un semn clar că întreaga serie, deși nu a fost inițial concepută ca un proiect de o asemenea magnitudine, a devenit un proiect coerent și complet între timp.

Organizarea tezei. Pentru o argumentare clară, am decis să adopt o schemă organizațională cu două căi, ce au, după părerea mea, consecințe importante asupra dezvoltării întregii explicații: abordarea din afară-înăuntru și interogarea analitico-sintetică a materialului literar.

CAPITOLUL ÎNTÂI. PHILIP ROTH – contexte, dezambiguare și receptare critică

Pentru că abordarea retorică nu urmează modelul tradițional care subliniază cadrul istoric și informațiile biografice și pentru că mi se pare că o astfel de abordare este necesară, am decis să completez discuția cărților Zuckerman cu un cadru mai larg - abordarea din afară-înăuntru. De aceea, teza începe cu un capitol care, după ce identifică locul lui Roth ca scriitor în cadrul literaturii americane contemporane, oferă o privire de ansamblu asupra creației literare a lui Philip Roth și a receptării ei critice până în prezent, necesară în vederea plasării masivului material textual ce face obiectul acestei lucrări într-un context mai larg. Am ales să mă concentrez în special asupra parametrilor carierei literare a lui Roth astfel încât să pot surprinde

un număr de aspecte care îl scot în evidență. Capitolul continuă cu o discuție menită întâi să identifice gama de cărți intitulată „cărțile Zuckerman” și apoi să evalueze circumstanțele în care au fost publicate. Necesară pentru claritatea argumentării este și referirea la poziția mea cu privire la originea lui Roth (apartenența lui la comunitatea evreiască din Statele Unite ale Americii) și la utilizarea masivă a informațiilor biografice în ficțiune. Capitolul se încheie cu câteva observații asupra atitudinii lui Roth cu privire la transferul dintre el ca scriitor și cititorii lui desfășurat pe terenul romanelor sale, asupra perspectivei lui Roth în ce privește arta scrierii și procesul de lectură - observații văzute ca argumente în favoarea alegerii abordării retorice.

CAPITOLUL AL DOILEA. Conceptualizarea abordării retorice

În ciuda faptului că schimbă subiectul tezei în mod radical, al doilea capitol este o altă contribuție importantă la cadrul lărgit oferit discuției, fiind, consider eu, vital construirii perspectivei exterioare asupra subiectului abordat. Capitolul vizează descrierea sistemului teoretic utilizat în explorarea seriei de cărți ale lui Philip Roth - abordarea retorică a narațiunii. Oferă o perspectivă circulară și cuprinzătoare, deși nu completă, a ceea ce înseamnă să susții că narațiunea este retorică; un act retoric în sine, acest capitol este o încercare de a demonstra puterea abordării retorice care este anti-fundamentalistă, etică, ideologică și orientată spre cititor. Este un capitol menit să contribuie la contextualizarea analizei și sintezei mele și să pregătească afirmațiile mele cu privire la experiența oferită de lectura cărților Zuckerman. Cuprinde o privire de ansamblu a evoluției acestei abordări de la Aristotel până la teoreticienii contemporani, urmată de un subcapitol dedicat contribuțiilor celor mai importanți naratologi (James Phelan and Peter J. Rabinowitz) ai mișcării și de o scurtă și sistematică descriere a conceptelor, principiilor și a diverșilor termeni specifici. Studiul meu utilizează o multitudine de termeni și distincții, majoritatea aparținând lui Phelan, o parte fiind creați de Genette.

CAPITOLUL AL TREILEA. Cărțile Zuckerman prin prisma analizei retorice

Argumentația în acest capitol este propulsată de analiza și interpretarea pe rând și în ordine cronologică a celor nouă cărți Zuckerman, pentru fiecare fiind alocat un subcapitol individual. Conform lui Booth, fiecare carte ne învață cum să o citim; de aceea urmăresc semnalele fiecăreia dintre cele nouă cărți pentru a localiza semnificația acesteia în text. Înțeleg fiecare narațiune ca un eveniment dinamic urmat îndeaproape de structurile de interes și atitudine

ale cititorului. A te concentra asupra explicării dinamicii lecturii narațiunii înseamnă să urmărești dezvoltarea subiectului, adică evoluția „instabilităților” pentru relațiile instabile din cadrul povestirii și pe cea a „tensiunilor” în cazul discursului. Concentratrea explicită asupra dezvoltării subiectului este justificată și de faptul că, prin intermediul instrumentelor și mijloacelor de focalizare și de eșafodare, aceasta evidențiază temele majore în fiecare carte. Acest lucru îmi oferă posibilitatea de a dovedi falsitatea unei serii de acuzații de tehnică greșită. Spre deosebire de majoritatea analizelor literare (ce au ca principal scop activitatea de a identifica temele cărților), această analiză acordă egală importanță mimesis-ului, generalizărilor ideatice reflectate de dezvoltarea subiectului și de fiecare personaj, precum și sinteticului (metoda de construcție a fiecărui text) atât de des dezvoltat de Roth. Mai mult decât atât, a te concentra exclusiv pe identificarea temelor este echivalent cu a face un text literar să aspire la condiția de alegorie, deși e general acceptat ca literatura lui Roth a avut întotdeauna o dimensiune mimetică bogată și a invitat mereu la a lua în serios funcția mimetică a cărților.

CAPITOLUL AL PATRULEA. Proiectul Zuckerman – relații intratextuale și sinteza retorică

Acest capitol este construit pe conținutul capitolului al treilea, re-contextualizând rezultatele capitolului anterior – cu alte cuvinte, multe dintre firele argumentației sunt reluate în acest capitol. Sinteza ca strategie adoptată largește cadrul astfel încât cele nouă cărți sunt privite secvențial și ca un teren coerent și extins pentru comunicarea retorică dintre Roth și cititor. Din acest motiv această parte a tezei are o dinamică diferită, grupând textele intratextual, permițând celor nouă opusuri să converseze între ele datorită modului în care le-a tratat Roth – mod demonstrat de Shostak în monografia ei impresionantă. Acest lucru aduce la lumină atât punctele de intersecție dintre ele, cât și rupturile.

Capitolul începe cu niște observații generale cu privire la noul cadru și dinamica lecturii. Câteva pagini sunt alocate aici forței generative și importanței cărții *The Ghost Writer* pentru design-ul seriei Zuckerman. Restul capitolului are ca element central conceptul de intratextualitate și investigația intratextuală a întregii serii, ceea ce înseamnă identificarea dificultăților în recuperarea coerenței, precum și recuperarea coerenței în privința dezvoltării subiectului, a personajului-narator Nathan Zuckerman, a tehnicii narrative etc.

Proiectul Zuckerman este fără îndoială saga vieții unui artist, de aceea în centrul proiectului este TEMA LITERATURII. Saga Zuckerman cuprinde teoria lui Roth despre scrierea de literatură și îl are pe Nathan Zuckerman ca voce normativă. Din punct de vedere sintetic (și nu numai), personajul Nathan Zuckerman este foarte bine și cu multă atenție realizat. Roth l-a creat pe Zuckerman ca personaj ficțional pentru anumite scopuri de persuasiune ale contextului retoric pe care îl oferă literatura, știind foarte bine că acest „EU” care vorbește este un rol negociat în acest context între el și cititorii lui. Roth îi oferă lui Nathan Zuckerman rolul de protagonist, de personaj secundar, de narator și/sau de cronicar al poveștilor altor oameni. Plasându-l în centrul acțiunii sau în afara ei, Roth activează sau reia o gamă largă de teme, în special, relația dintre viață și artă, precum și consecințele confundării celor două. Nathan Zuckerman este „un personaj care a servit ca mijloc de expresie sau ca practicant al trăsăturii caracteristice lui Roth ‘falsa auto-demascare’ ” (Tayler). Relația dintre creatorul Philip Roth și alter-ego-ul său ficțional Nathan Zuckerman este totuși mult mai complicată: Zuckerman este pe tot parcursul seriei scriitorul pe care Roth îl împinge în față pretinzând că personajul său a scris toate aceste cărți. Seria începe și se încheie cu titluri care se referă la protagonist și indică în mod intenționat artificialitatea acestuia. Acest fapt arată că scopul principal al lui Roth în crearea acestui personaj a fost de natură sintetică (și tematică).

Perceperea acestor cărți ca pe un demers coerent are numeroase avantaje. Întâi, mimesis-ul este foarte bine conturat, deoarece dezvoltarea acțiunii e mai bine înțeleasă și instabilități rămase nerezolvate sunt reluate și fie dezvoltate și mai mult, fie duse la final. Portretul protagonistului este deasemenea mai bine conturat. În al doilea rând, aspectul tematic al seriei începe să semene cu un caleidoscop, când privirea de ansamblu oferă cititorilor acel unghi din care pot să observe că de-a lungul seriei temele sunt rotite precum într-un caleidoscop în care bucațele de sticlă colorată și un sistem inteligent de oglinzi produc o succesiune de desene simetrice. Întrădevăr varietatea de contexte mimetice surprinse e menită să reflecte aceleași teme dar în combinații ce sunt de fiecare dată altele. În ultimul rând, percepția aspectului sintetic al seriei este îmbogățită pe măsură ce devine evident felul în care Roth apelează la o gamă variată de instrumente și tehnici.

CONCLUZIE

Fiind rezultatul unora dintre cele mai semnificative eforturi literare depuse, proiectul Zuckerman este foarte bine realizat și mult mai complex decât alte demersuri literare ale altor scriitori, dacă luăm în considerare perioada de timp de-a lungul căreia a fost publicată, volumul imens și eclectic de text literar, precum și gama largă de subiecte, strategii narative și teme. Fără îndoială proiectul este realizat la standarde înalte în ce privește structura subiectelor abordate și construcția personajelor, este bogat din punct de vedere tematic și, deși e în primul rând un set de texte legate și realistice scrise, portretizând viața unui artist american, are evidente trasături foarte sofisticate de structuri metaliterare. Ceea ce conferă o valoare și mai mare proiectului este alegerea lui Roth de a pretinde ca acesta a fost scris de omologul său ficțional, personajul scriitor, Nathan Zuckerman. Acest „scriitor spectru/pretins” se întrebuițează continuu și face același lucru și cu cititorii săi, reinventându-și personalitățile ficționale în moduri surprinzătoare. Nathan Zuckerman este mai mult decât un personaj. Este un spirit.

Scopul principal al tezei a fost o abordare holistică a proiectului Zuckerman al lui Roth printr-o interpretare retorică. Per ansamblu, cercetarea mea mă îndreptățește să afirm că aceasta este o serie captivantă și frumos scrisă, dezvăluind un scriitor neobosit în interogațiile sale, scriitor a cărui operă este atât de densă încât cititorul trebuie să acorde atenție fiecărei pagini pentru a se ridica la nivelul manevrelor agile ce o caracterizează. Merită să fie citită cu mare atenție - fiecare pagină este încărcată de semnificații și puțin poate fi trecut cu vederea. Acest aspect face obiectul capitolului al treilea unde fiecare carte este împărțită în „bucăți”, compartimentalizarea fiind oricum necesară lecturii. Capitolul al patrulea în schimb renunță la această strategie în favoarea lecturii vizând întregul, o lectură vizând asamblarea părților componente, în perfectă cunoștință de cauză în ce privește riscul rigidității specific unei astfel de lecturi (care în plus este și echivocă), determinându-i pe cititori să ignore bogăția textelor.

Scopul meu a fost să plasez unele din cele mai importante aspecte ale seriei Zuckerman într-un context mult diferit față de cel în care sunt plasate în mod frecvent. Ca să am o abordare teleologică a acestor cărți era vital, după parerea mea, ca în primul rând să îmi pun întrebarea „de ce?” – „care e scopul întregului demers literar?” Am încercat să demonstrez importanța forței călăuzitoare a unității și a coerenței care amplifică experiența cititorilor. Asta nu înseamnă că celelalte finalități nu contează, dimpotrivă. Totuși, tind să cred că probabilitatea atingerii

celorlalte țeluri crește pe măsură ce reușim să amplificăm experiența de identificare a unității în calitate de cititori.

Am analizat acest set de cărți și literatura critică pe acest subiect cu dorința de a ajunge la perceperea unei unități și a unei clarități în design-ul seriei Zuckerman, cu năzuința de a-i renegocia segmentarea naturală, și din nevoia de a descoperi modele/structuri repetitive în text și în lectura mea, deoarece acest mod de a negocia înțelegerea sistemului unui text este similară modului de a înțelege lumea – este impulsul spre tendința de totalizare. Din fericire dorința mea exprimată de a ajunge la un întreg și o claritate în design-ul seriei Zuckerman a fost recompensată de ceea ce Alison Sharrock numește „dezmembrarea textelor și apoi observarea numarului vast de posibilități de reasamblare”.

Rezultatele tezei sunt:

1. O serie de dovezi că există un design de ansamblu foarte complex, sofisticat și puternic în privința seriei Zuckerman, cu alte cuvinte că aceste cărți formează un proiect care în mod serios și eficient cuprinde o tendință spre unitate și coerență. Cercetătorii din domeniul criticii literare sunt conștienți că atunci când formulezi o întrebare despre o operă literară există o varietate de răspunsuri din perspective diferite. De aceea particularitatea răspunsului meu a depins într-o mare măsură de cadrul de referință ales: abordarea retorică a narațiunii, care, după părerea mea, răspunde în mod eficient la întrebări legate de coerență, datorită faptului că vizează provocările date de efortul cititorului de a înțelege experiența sa de lectură și de a surprinde unitatea. Am demonstrat că autorul evidențiază unitatea, nu de dragul unității, ci pentru a amplifica experiența pe care o oferă publicului său. Argumentația mea a pus accentul pe actul de lectură realizat în conformitate cu indicațiile autorului, fiind mereu conștientă că orice text este scris de cineva cu un anumit scop.

2. Înțelegerea faptului că există o serie de indicii în acest proiect ce au un impact puternic asupra sesizării design-ului de ansamblu și determină existența unui cerc vicios de amplificare a comprehensiunii. Impactul fiecăreia dintre aceste cărți crește enorm atunci când rezultatele primei demonstrații devin premise și astfel intrăm într-un cerc vicios de amplificare a înțelegerii. Demonstrația că aceste cărți reprezintă o serie literară caracterizată de strategii eficiente de amplificare a unității și coerenței s-a conturat datorită efortului de a percepe în mod corect tranzațiile retorice complexe oferite de aceste narațiuni atât de bine scrise.

3. Afirmăția că, deși, nu toate aceste cărți au o valoare artistică de necontestat sau au fost receptate în mod extrem de favorabil, valoarea lor crește datorită faptului că sunt parte din acest proiect.

Seria demonstrează capacitatea de invenție a lui Roth, faptul că el este perfect conștient de varietatea de structuri și resurse narrative, de multitudinea de interacțiuni dintre personaj și dezvoltarea subiectului și de potențialul pe care îl deține multitudinea de niveluri într-o carte. Cercetarea mea nu se pretinde a fi completă. Totuși, îmi permit să afirm că este destul de cuprinzătoare, atâta timp cât are ca scop identificarea principiului care stă la baza întregului proiect, diferitelor tipuri de structuri implicate, principalelor aspecte tematice și tehnici utilizate. Aș putea să continui această analiză și sinteză prin a pune concluziile la care am ajuns până în prezent în dialog cu aspecte pe care de-abia le-am atins (sau nu le-am atins deloc). Dar analiza, sinteza și interpretarea literară trebuie să ajungă la un final (chiar dacă provizoriu), deși lectura de tip retoric, ca relațiile dintre oameni, nu încetează niciodată.

BIBLIOGRAPHY

The Zuckerman books

American Pastoral. Boston: Houghton Mifflin, 1997.

The Anatomy Lesson. New York: Farrar, Straus and Giroux, 1983.

The Counterlife. New York: Farrar, Straus and Giroux, 1986.

Exit Ghost. London: Jonathan Cape, 2007.

The Ghost Writer. New York: Farrar, Straus and Giroux, 1979.

The Human Stain. Boston: Houghton Mifflin, 2000.

I Married a Communist. Boston: Houghton Mifflin, 1998.

The Prague Orgy. New York: Vintage, 1996. (First published in *Zuckerman Bound*, 1985)

Zuckerman Unbound. New York: Farrar, Straus and Giroux, 1981.

Zuckerman Bound: A Trilogy and Epilogue. New York: Farrar, Straus and Giroux, 1985.

* * *

Alexander, Edward. "Philip Roth at Century's End." *New England Review* 20.2 (1999): 183-190. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=76936330>>. 21 Jan. 2008.

- Antip, Felicia. *Aventuri ale constiintei de sine. Scriitori evrei fata in fata cu destinul lor*. Hasefer: Bucuresti, 2006
- Antonette, Lesliee. *The Rhetoric of Diversity and the Traditions of American Literary Study Critical Multiculturalism in English*. Westport, CT: Bergin & Garvey (1998). Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=15148825>>. 20 Jan. 2008
- Aristotle, W. Hamilton Fyfe, W. Rhys Roberts, Longinus, Demetrius, and Demetrius. *The Poetics*. The Loeb classical library, 199. London: W. Heinemann, 1932 [1973]
- Bakhtin, Mikhail. "Discourse in the Novel". *The Dialogic Imagination*. Austin: University of Texas Press, 1981
- Baran, Paul A. "The Commitment of the Intellectual." *Monthly Review*. Mar: 51+ (1988). <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=5002135887>>. 2 May 2008.
- Booth, Wayne C. *Critical Understanding: The Powers and Limits of Pluralism*. Chicago: University of Chicago Press, 1979.
- Booth, Wayne C. *The Rhetoric of Fiction*. University of Chicago Press, 1983. First published 1961.
- Booth, Wayne C. *The Company We Keep: An Ethics of Fiction*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1988.
- Brauner, David. *Philip Roth*. Contemporary American and Canadian writers. Manchester, UK: Manchester University Press, 2007.
- Brauner, David. "The Canonization of Philip Roth." *Studies in the Novel* 39.4 (2007): 481+. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=5025402405>>. 7 Jan. 2009.
- Brinkbäumer, Klaus and Volker Hage. "Bush Is Too Horrendous to Be Forgotten." Roth interview. *Der Spiegel*, 8 February 2008 <http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,534018,00.html>>. 20 Mar. 2008.
- Brooks, Peter, *Reading for the Plot: Design and Intention in Narrative*. New York: Knopf, 1984.
- Brooks, Peter. "The Idea of a Psychoanalytic Literary Criticism", *Critical Inquiry* 13 (2). (1987): 334-348 <[http://links.jstor.org/sici?sici=0093-1896\(198724\)13%3A2%3C334%3ATIOAPL%3E2.0.CO%3B2-H](http://links.jstor.org/sici?sici=0093-1896(198724)13%3A2%3C334%3ATIOAPL%3E2.0.CO%3B2-H)>, 2 Feb. 2008.
- Brzezinski, Steve. American Pastoral. Review. 1998 by the Antioch Review, Inc <http://lion.chadwyck.co.uk>. 19 February 2008.
- Cooper, Alan. *Philip Roth and the Jews*. Albany: State Univ. of New York Pr, 1996.
- Cooper, Alan. "The Jewish Sit-Down Comedy of Philip Roth." *Jewish Wry: Essays on Jewish Humor*. Ed. Sarah Blacher Cohen. Bloomington: Indiana UP, 1987. 158-77.
- Crane, R.S. "History versus Criticism in the Study of Literature". *English Journal* 24 (1935): 645-67.
- Culler, Jonathan D. *Structuralist Poetics: Structuralism, Linguistics, and the Study of Literature*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1975.
- Eco, Umberto. *The Role of the Reader: Explorations in the Semiotics of Texts*. Bloomington: Indiana University Press, 1979.
- Early, Gerald. "American Education and the Postmodernist Impulse." *American Quarterly* 45 (1993): 220-229.
- Eisen, Arnold. "Limits and Virtues of Dialogue." *Society* 31 (1994): 17-22.
- Elon, Amos. "Israel and the End of Zionism." *New York Review of Books* 19 December 1996: 22+.
- Fleishman, A. *The Condition of English: Literary Studies in a Changing Culture*. Westport, CT: Greenwood Press, 1988. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=27203364>>. 2 May 2008.
- Frank, Th. H. "The interpretation of limits: Doctors and novelists in the fiction of Philip Roth". *Journal of Popular Culture*. Bowling Green: Spring Vol. 28. Iss. 4 (1995). <<http://lion.chadwyck.co.uk>>. 16 May 2008.
- Gass, William H. "Deciding to Do the Impossible. Review of *The Counterlife* by Philip Roth." *The New York Times*: 4 January 1987
- Genette, Gérard. *Narrative Discourse: An Essay in Method*. Trans. Jane Lewin. Ithaca: Cornell University Press, 1981
- Goodheart, Eugene. "Writing and the Unmaking of the Self." *Contemporary Literature* 29 (1988): 438-53.
- Grant, Linda. "The Wrath of Roth." *The Guardian*. October 3, 1998.
- Greenberg, Robert M. "Transgression in the Fiction of Philip Roth." *Twentieth Century Lit.* 43.4 (1997): 487+. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=5001522953>>. 20 Jan. 2008.

- Halio, Jay L. *Philip Roth revisited*. Twayne's United States Authors Series, 611. New York, NY: Twayne [u.a.], 1992.
- Halio, Jay L., and Ben Siegel. *Turning Up the Flame: Philip Roth's Later Novels*. Newark: University of Delaware Press, 2005.
- Hendley, W. Clark. "An Old Form Revitalized: Philip Roth's Ghost Writer and the Bildungsroman." *Studies in the Novel*, 16 (1984).
- Hooks, Bell. *Teaching to Transgress: Education as the Practice of Freedom*. New York: Routledge, 1994.
- Horn, Dara. "The Cambridge Companion to Jewish American Literature." *American Jewish History* 91.1 (2003): 171+. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=5006388585>>. 20 Jan. 2008.
- Horton, Susan R. *Interpreting, Interpreting: Interpreting Dickens's Dombey*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1979.
- Howe, Irving. "Introduction." *Jewish American Stories*. New York: New American Library/Penguin, 1977.
- Howe, Irving. "The Lost Young Intellectual: A Marginal Man, Twice Alienated". *Commentary*, 2 (October 1946), 361-366.
- Iser, Wolfgang. *The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1978.
- Jaher, Frederic Cople. "The Quest for the Ultimate Shiksa". *American Quarterly*. 35, no. 5 (1983): 518-542. <http://links.jstor.org/sici?sici=00030678%28198324%2935%3A5%3C518%3ATQ%3E2.0.CO%3B2-C>>. 15 Jan. 2007.
- Kaplan, Dana Evan, ed. *The Cambridge Companion to American Judaism*. Cambridge University Press, 2005.
- Kearns, Michael. *Rhetorical Narratology*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press, 1999. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=114213913>>. 7 Jan. 2009.
- Kellman, Steven G. *Masterplots II. American Fiction Series*. Pasadena, Calif: Salem Press, 2000.
- Kerr, Sarah. "Nathan, Farewell". *The New York Review of Books*. Volume 54, Number 19. <http://www.nybooks.com/articles/20852>. 6 December 2007.
- Krasnik, Martin. "It no longer feels a great injustice that I have to die." Roth interview. *The Guardian*, 14 December 2005. <<http://www.guardian.co.uk/books/2005/dec/14/fiction.philiproth>>.
- Kremer, S. Lillian. "Philip Roth's Self-Reflexive Fiction". *Modern Language Studies*, Vol. 28, No. 3/4, (Autumn, 1998), pp. 57-72. <<http://www.jstor.org/stable/3195465>>. 16 May 2008.
- Kremer, S. Lillian. "Post-Alienation: Recent Directions in Jewish-American Literature". *Contemporary Literature*, Vol. 34, No. 3, Special Issue: Contemporary American Jewish Literature, (Autumn, 1993), pp. 571-591. University of Wisconsin Press. <<http://www.jstor.org/stable/1208687>>. 16 May 2008.
- Kumamoto Stanley, Sandra. "Mourning the 'Greatest Generation': Myth and History in Philip Roth's American Pastoral". *Twentieth Century Literature*. Hempstead: Spring 2005. Vol. 51, Iss. 1; pg. 1, 25 pgs. <<http://lion.chadwyck.co.uk>>. 19 February 2008.
- Lee, Hermione. "An Audience with Philip Roth" - Roth interview. *The Observer*, Sunday 7 Oct. 2007. <<http://www.guardian.co.uk/books/2007/oct/07/fiction.philiproth>>. 20 Apr. 2008.
- Lee, Herminone. *Philip Roth*. New York: Methuen, 1982.
- Levin, Richard. *New Readings vs. Old Plays Plays*. Chicago: University of Chicago Press, 1979.
- Mclarren Caldwell, Janis. "Phelan, James. Living to Tell about It: A Rhetoric and Ethics of Character Narration". *Studies in the Novel*. Volume: 38. Issue: 3. 2006. Page Number: 377. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=t&d=197213969>>. 7 Jan. 2009
- McDonald, Paul John. *Philip Roth: His Ethical Sensibility Considered in Relation to his Developing Fictional Aesthetic* (PhD Thesis). Birmingham: University of Central England, 1993, 1993.
- Milowitz, Steven. *Philip Roth Considered: The Concentrationary Universe of the American Writer*. Studies in major literary authors. New York: Garland Pub, 2000. Mintz, Lawrence E. "Devil and Angel: Philip Roth's Humor." *Studies in American Jewish Literature* 8.2 (1989): 154-67.
- Morley, Katherine. *The Quest for Epic in Contemporary American Fiction: John Updike, Philip Roth and Don DeLillo*. Routledge Transnational Perspectives on American Literature, 8. New York, N.Y.: Routledge, 2008

- Nilsen, Don L. F. "Humorous Contemporary Jewish-American Authors: An Overview of the Criticism." MELUS, Vol. 21, No. 4, Ethnic Humor, (Winter, 1996), pp. 71-101. The Society for the Study of the Multi-Ethnic Literature of the United States. <<http://www.jstor.org/stable/467643>>. 16 May 2008
- Nissley, Tom. An Interview with Roth about *Exit Ghost*. 10 November 2008 <<http://www.amazon.com/gp/feature.html?docId=1000139041>>.
- O'Donnel, Patrick. The Disappearing Text: Philip Roth's *The Ghost Writer*. Contemporary Literature. Vol. 24, No. 3, Fall 1983, p. 367.
- Oliensis, Ellen. "Review of *Intratextuality: Greek and Roman Textual Relations* by Sharrock (ed.), Helen Morales." Oxford: Oxford University Press, 2001. Pp. xii, 363. Bryn Mawr Classical Review 2002.06.21. <<http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2002/2002-06-21.html>>. 22 October 2006
- Omer-Sherman, Ranen. *Diaspora and Zionism in Jewish American Literature: Lazarus, Syrkin, Reznikoff, and Roth*. Brandeis series in American Jewish history, culture, and life. Hanover: University Press of New England, 2002. Parrish, Timothy, ed. *The Cambridge Companion to Philip Roth*. Cambridge University Press, 2007.
- Phelan, James. *Living to Tell About It: A Rhetoric and Ethics of Character Narration*. Ithaca: Cornell University Press, 2005.
- Phelan, James. *Narrative As Rhetoric: Technique, Audiences, Ethics, Ideology*. Columbus: Ohio State Univ. Press, 1996
- Phelan, James. *Reading Narrative: Form, Ethics, Ideology*. Columbus: Ohio State University Press, 1989.
- Phelan, James. *Reading People, Reading Plots: Character, Progression, and the Interpretation of Narrative*. Chicago: University of Chicago Press, 1989.
- Phelan, James, and Peter J. Rabinowitz. *Understanding Narrative*. The theory and interpretation of narrative series. Columbus: Ohio State University Press, 1994.
- Pinsker, Sanford. "Art as excess: The "voices" of Charlie Parker and Philip Roth". *Partisan Review*. Boston: Winter 2002. Vol. 69, Iss. 1; pg. 58 , 17 pgs <http://lion.chadwyck.co.uk>.
- Pinsker, Sanford. *Jewish-American Fiction, 1917-1987*. New York: Twayne Publishers, 1992
- Pinsker, Sanford. "The Tortoise and the Hare; Or, Philip Roth, Cynthia Ozick, and the Vagaries of Fiction Writing". *Virginia Quarterly Review* 81 (2005): 214-26. Literature Online, <http://lion.chadwyck.co.uk>, Jan. 2007
- Pinsker, Sanford. "Climbing over the Ethnic Fence: Reflections on Stanley Crouch and Philip Roth." *Virginia Quarterly Review* 78 (2002): 472-80. Literature Online, <http://lion.chadwyck.co.uk>, Jan. 2007
- Posnock, Ross. *Philip Roth's Rude Truth: The Art of Immaturity*. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2006
- Rabinowitz, Peter J. *Before Reading: Narrative Conventions and the Politics of Interpretation*. Ithaca: Cornell University Press, 1987.
- Rabinowitz, Peter J. "Truth in Fiction: A Reexamination of Audiences." *Critical Inquiry* 4 (1977): 121-41.
- Rabinowitz, Peter J. "Assertion and Assumption: Fictional Patterns and the External World." *PMLA* (1981): 408-19.
- Rand, Naomi R. "Surviving What Haunts You: The Art of Invisibility in Ceremony, the Ghost Writer, and Beloved." MELUS, Vol. 20, No. 3, History and Memory, (Autumn, 1995), pp. 21-32. The Society for the Study of the Multi-Ethnic Literature of the United States. <<http://www.jstor.org/stable/467740>>. 16 May 2008
- Roth, Philip. "Juice or Gravy? How I Met My Fate in a Cafeteria." *The New York Times Book Review* 18 Sept. 1994: 3+.
- Roth, Philip. *My Life As a Man*. London: Vintage, 2005.
- Roth, Philip. *Reading Myself and Others*. London: Vintage Books, 2007.
- Roth, Philip. *The Facts: A Novelist's Autobiography*. New York: Vintage Books, 1997.
- Royal, Derek Parker. *Philip Roth: New Perspectives on an American Author*. Westport, Conn: Praeger Publishers, 2005.
- Rubin-Dorsky, Jeffrey. "Philip Roth and American Jewish Identity: The Question of Authenticity." *American Literary History*. 13.1 (2001): 79-107. Questia. 25 Jan. 2008. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=96423372>>.

- Rudin, Max. "Checking Roth into the Library." 2009 . <http://www.jbooks.co/interviews/index/IP_Rudin.htm>. 11 Oct. 2009.
- Safer, Elaine B. *Mocking the Age: The Later Novels of Philip Roth*. Albany: State U of New York P, 2006.
- Scholes, Robert. *Textual Power*. New Haven: Yale University Press, 1985
- Schur, Richard. "Dream or Nightmare? Roth, Morrison, and America." *Philip Roth Studies*. Washington: Spring 2005. Vol. 1, Iss. 1; pg. 19, 19 pgs. <<http://lion.chadwyck.co.uk>>. 25 Mar. 2008
- Schwarz, Daniel R. "Review-Essay: Canonicity, Culture, and Pluralism - a Humanistic Perspective on Professing English." *Texas Studies in Literature and Language*. 34.1 (1992): 149-175. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=97365588>>. 7 Jan. 2009
- Scott, A. O. "In Search of the Best." *The New York Times* (May 21, 2006). <<http://www.nytimes.com/2006/05/21/books/review/scott-ssay.html?pagewanted=1>>. 10 Mar. 2008.
- Searles, George J. *The Fiction of Philip Roth and John Updike*. Carbondale, IL: Southern Illinois University Press, 1985. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=105722265>>. 20 Jan. 2008
- Sharrock, Alison and Helen Morales, eds. *Intratextuality: Greek and Roman Textual Relations*. Oxford University Press, 2001.
- Shechner, Mark. *Up Society's Ass, Copper: Rereading Philip Roth*. Madison: University of Wisconsin Press, 2003.
- Shechner, Mark. "Zuckerman's Travels". *American Literary History*. Vol. 1, No. 1, (Spring, 1989), pp. 219-230. Oxford University Press. <<http://www.jstor.org/stable/489980>>. 16 May 2008.
- Sheppard, R. Z. "Goodbye, Nathan Zuckerman." *Time Magazine*. Monday, Nov. 7, 1983 <<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,949878-4,00.html>>. 10 Mar. 2008.
- Shostak, Debra B. *Philip Roth: Countertexts, Counterlives*. Columbia: University of South Carolina Press, 2004.
- Shostak, Debra B. "'This Obsessive Reinvention of the Real': Speculative Narrative in Philip Roth's *The Counterlife*." *Modern Fiction Studies* - Volume 37, Number 2, Summer 1991, pp. 197-215.
- Singh, Nandita. *Philip Roth: A Novelist in Crisis*. New Delhi: Classical Publishing Co, 2001.
- Sloane, Thomas O. *Encyclopedia of Rhetoric*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Sobczak, A. J., Janet Alice Long, and Frank N. Magill. *Cyclopedia of Literary Characters*. Pasadena, Calif: Salem Press, 1998.
- Sollors, Werner. *Beyond Ethnicity. Consent and Descent in American Culture*. New York/Oxford: Oxford University Press, 1986
- Spargo, R. Clifton. "To Invent as Presumptuously as Real Life: Parody and the Cultural Memory of Anne Frank in Roth's 'The Ghost Writer'". *Representations*, No. 76 (Autumn, 2001), pp. 88-119. University of California Press. <<http://www.jstor.org/stable/3176141>>. 16 May 2008.
- Steed, J. P. "The Subversion of the Jews: Post-World War II Anxiety, Humor, and Identity in Woody Allen and Philip Roth." *Philip Roth Studies*. Washington: Fall 2005. Vol. 1, Iss. 2; pg. 145, 19 pgs. <<http://lion.chadwyck.co.uk>>. 20 Jan. 2007.
- Taylor, Christopher. "The Ghost Writer." *The Guardian*, Saturday 29 September 2007. <<http://www.guardian.co.uk/books/2007/sep/29/fiction.philiproth>>. 22 Oct. 2009.
- Thackray, Rachele. "Roth Takes Novel Revenge on Ex-wife Claire Bloom", *The Independent*. October 11, 1998
- Tierney, William G. "Interpreting Academic Identities: Reality and Fiction on Campus" (Reviewed Works: *Ravelstein* by Saul Bellow, *The Human Stain* by Philip Roth, *Blue Angel* by Francine Prose. *The Journal of Higher Education*). Vol. 73, No. 1, Special Issue: *The Faculty in the New Millennium*. (Jan. - Feb., 2002), pp. 161-172. <<http://links.jstor.org/sici?sici=00221546%28200201%2F02%2973%3A1%3C161%3AIAIRAF%3E2.0.CO%3B2-K>>. 20 Apr. 2008.
- Todorov, Tz.; Clej, A; Kritzman, L. D.; Ferguson, F.; Young, H.; Saveau, P.; Genette, G. 1997. "The Genealogy of the Intellectual since the French Enlightenment". *Modern Language Association Stable*, Vol. 112, No. 5, pp. 1121-1128. <<http://www.jstor.org/stable/463487>>. 16 May 2008.
- Tucker, Martin. "Philip Roth - *I Married a Communist*" Review. <<http://lion.chadwyck.co.uk>>. 16 May 2008.
- Tuttleton, James W. *The Novel of Manners in America*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1972.
- Wade, Stephen. *The Imagination in Transit: The Fiction of Philip Roth*. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996.

- Wald, Priscilla. *Contagious: Cultures, Carriers, and the Outbreak Narrative*. Durham: Duke University Press, 2008.
- Wallace, J.D. "'This Nation of Narrators': Transgression, Revenge and Desire in *Zuckerman Bound*". *Modern Language Studies*, Vol. 21, No. 3, (Summer 1991), pp. 17-34. <<http://www.jstor.org/stable/3195085>>. 16 May 2008
- Wilde, Alan. *Horizons of Assent*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1981.
- Wirth-Nesher, Hana, ed. *What Is Jewish Literature?* Philadelphia: Jewish Publication Society, 1994.
- Wirth-Nesher, Hana, and Michael P. Kramer, eds. *The Cambridge Companion to Jewish American Literature*. Cambridge, England: Cambridge University Press, 2003. Questia. <<http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=107354839>>. 20 Jan. 2008.
- Wisse, Ruth R. *The Modern Jewish Canon: A Journey through Language and Culture*. New York: Free Press, 2000
- Wood, Michael. "American Pastoral Review." *The New York Times*. 20 Apr. 1997.

Audio Interviews

- "Philip Roth" from *Open Source*. 25 Dec. 2006. <<http://www.radioopensource.org/philip-roth-re-fed>>.
- "Roth Interview" from NPR's "Fresh Air", September 2005
- "Pulitzer Prize-Winning Novelist Philip Roth" from NPR's "Fresh Air", Oct. 11, 2004
- "American Novelist Philip Roth" from NPR's "Fresh Air", Oct. 31, 2003
- "Roth, Caro among National Book Award Honorees" from NPR's "Fresh Air", Nov. 21, 2002